

Institut za gozdno in lesno gospodarstvo
pri Biotehniški fakulteti

oxf. 92/93 : (497.12)

WINKLER Iztok, CAJNKO Tugomir, ČERNE Mitja

Prispevek k presoji dosedanjega poteka skupnega gospodarjenja
z družbenimi in zasebnimi gozdovi.

Ljubljana, 1969

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

... ..
... ..

(. . .) : . . . .

... ..

... ..

...

PRISPEVEK K PRESOJI DOSEDANJEGA POTEKA SKUPNEGA GOSPODARJENJA Z DRUŽBENIMI IN ZASEBNIMI GOZDOVI

Verjetno je o malokaterem vprašanju našega družbeno-gospodarskega razvoja zadnjih let bilo slišati toliko razprav, ugibanj in pomislekov, pa tudi kritičnih pripomb, kot o sedanji ureditvi gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. To vprašanje je vzbujalo veliko pozornost že pri sprejemanju in uveljavljanju sedanjega zakona o gozdovih, ki je razen drugih izboljšav kot pomembno novost uvedel tudi skupno gospodarjanje z vsemi gozdovi, ne glede na lastništvo.

Družbeno-politična zapletenost vključevanja zasebnih gozdov v skupno gospodarjenje in dileme okoli takšnih ali drugačnih organizacijskih in ekonomskih prijemov za izvajanje te naloge, ki so po prvem prehodnem obdobju po uveljavitvi sedanjega zakona v dokajšnji meri že prenehale, pa so prišle ponovno do izraza ob nedavnih razpravah o položaju in nadaljnjem razvoju kmetijstva v Sloveniji. Ob tej priliki je glede sedanje ureditve gospodarjenja z zasebnimi gozdovi bilo slišati več ali manj neargumentirane ugovore, češ da nasprotuje osnovnim interesom zasebnega kmetijstva ter da omejuje eksistenčne pogoje in razvojne možnosti kmečkih gospodarstev.

Zato so gozdnogospodarske organizacije preko svojega poslovnega združenja že preteklo leto po razpravi o kmetijstvu v Skupščini SR Slovenije zbrale dokumentirane podatke, ki naj bi služili kot pripomoček k objektivni in vsestranski presoji sedanje ureditve gospodarjenja z gozdovi, hkrati pa prispevali tudi k čimprejšnji odpravi še preostalih pomanjkljivosti.

To gradivo posreduje Poslovno združenje gozdarstva v izvlečku in z nekaterimi naknadnimi ugotovitvami in dopolnitvami kot svoj prispevek tudi k sedanji javni razpravi o gospodarjenju z gozdovi v naši republiki.

I.

TEMELJNA IZHODIŠČA IN PRVE IZKUŠNJE SKUPNEGA GOSPODARJENJA

1. Gozdno lastništvo z vidika splošne družbene in pridobitvene zainteresiranosti

Redko kje se pridobitveni in splošnodružbeni dejavniki tako organsko prepleta-

jo kot pri upravljanju in gospodarjenju z gozdovi. Po eni strani sodi gozdarstvo med pomembno gospodarske dejavnosti, po drugi strani pa splošni družbeni interesi tej dejavnosti nalagajo tudi vrsto usmeritev in omejitev, ki jih je pri gospodarjenju z gozdovi treba neogibno upoštevati in izvajati. Ta izrazita posebnost gozdnega gospodarstva je pogojena z značilnostmi gozdne proizvodnje, med katere prištevamo zlasti: dolgoročnost proizvodnega ciklusa, regionalno naravo in teritorialno razprostranjenost proizvodnega procesa, neenake naravne pogoje gospodarjenja ter še posebej dvojni pomen koristi od gozdov, t.j. neposredni ali pridobitveni pomen gozdov ter njihove posredne ali splošne koristne funkcije.

Glede na takšen značaj gozdne proizvodnje so neogibno potrebni posebni prijemi in oblike na vseh ravneh organizacije in ekonomije gozdnega gospodarstva, ki jih ne najdemo v drugih gospodarskih dejavnostih in jih ni moč vzporejati z njimi. To v celoti velja ne le za družbene gozdove, temveč prav tako tudi za zasebne, ki niso pomembni le zaradi svoje gospodarske pridobitnosti, ampak skupaj s prvoomenjenimi kot celota tvorijo pomembno področje splošne družbene zainteresiranosti.

Splošno so namreč znane številne posredne koristi gozdov, ki se kažejo v njihovi vlogi pri uravnavanju vodnega režima ter urejanju podnebnih, turističnih, rekreacijskih in drugih razmer okolja. Zato vse države, ne glede na njihovo družbeno ureditev, odrejajo obseg sečenj v zasebnih gozdovih, predpisujejo obveznosti za obnovo in napredek gozdov, v večji ali manjši meri pa zahtevajo tudi strokovno upravo s temi gozdovi. Koliko manjše so obveznosti, ki jih s tem v zvezi nalagajo gozdnim lastnikom, toliko več morajo v ta namen same prispevati iz državnega proračuna, če hočejo ohraniti trajnost gozdne proizvodnje in povečati svoje gozdno bogastvo. Sankcije za neizvrševanje obveznosti so za gozdne lastnike običajno zelo krute ter segajo tudi do odvzema gozdnega lastništva.

Ob takšnem značaju gozdnega lastništva je seveda posem razumljivo, da se je zasebnim gozdovom od vsega začetka tudi pri nas posvečala posebna pozornost. Po raznih oblikah vključevanja zasebnih gozdov v dejavnost kmetijskih zadrug, gozdarskih poslovnih zvez in podružbljanja zasebne gozdne proizvodnje prek raznih oblik kooperacijskih in zakupnih odnosov med zasebnimi gozdnimi proizvajal-

ci in gozdnogospodarskimi organizacijami je razvoj končno pripeljal do sedanjega načina skupnega gospodarjenja z vsemi gozdovi, ne glede na lastništvo.

2. Pravna izhodišča sedanje ureditve

Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, ki imajo v naši republiki prevladujoč delež je pri nas regulirano z zakonskimi določili, ki zagotavljajo nemoten in usklajen razvoj ter napredek celotnega gozdnega gospodarstva.

Skupno gospodarjenje z vsemi gozdovi ne glede na lastništvo temelji na določilih zvezne in republiške ustave iz leta 1963, ki določata:

"da se z zakonom lahko predpiše, da se morajo kmetje, ki delajo s svojimi delovnimi sredstvi združiti ali da morajo sodelovati z določeno delovno organizacijo, ...
..... kadar to zahteva poseben družbeni interes na področju gojitve in izkoriščanja gozdov".

"da so gozdovi in gozdna zemljišča pod posebnim z zakonom določenim varstvom" in "da lastninske pravice na gozdovih in gozdnih zemljiščih ureja zakon".

Republiški zakon o gozdovih iz leta 1965 pa je po pooblastilu temeljnega zakona o gozdovih določil, da se gozdovi in gozdna zemljišča v družbeni lastnini znotraj gozdnogospodarskega območja dajo kot celota v gospodarjenje eni gospodarski organizaciji, katere predmet je gospodarjenje z gozdovi in da se tej organizaciji dajo v gospodarjenje tudi zasebni gozdovi.

3. Temeljna izhodišča in prednosti sedanje ureditve

Z uvedbo skupnega gospodarjenja z vsemi gozdovi znotraj gozdnogospodarskih območij je bil pri nas končno zagotovljen prehod od teritorialno in ekonomsko šibkih na močne gozdnogospodarske organizacije, ki edine lahko prispevajo k smotrnejši in učinkovitejši razporeditvi in izrabi vseh razpoložljivih tehničnih, kadrovskih in finančnih zmogljivosti. Ob izredni razdrobljenosti in teritorialni prepletenosti zasebnih in družbenih gozdov v večini gozdnih območij v naši republiki si celovitega in hitrejšega razvoja gozdarstva brez organizacijske povezave obeh sektorjev gozdnega

lastništva skoraj ne bi mogli več zamišljati.

Dosedanje obdobje po uvedbi skupnega gospodarjenja z vsemi gozdovi je glede na dolgoročnost gozdne proizvodnje vsekakor še prekratko za nazorno in dokumentirano podkrepitev pravkar omenjene trditve, da je smotrno gospodarjenje z gozdovi možno le na večjih površinah. Ob nadaljnjem razvoju in izboljšavi sedanjih začetnih oblik skupnega gospodarjenja se bodo prednosti in koristi takšne organizacije vsekakor pokazale, tako z vidika gospodarske kot tudi splošnodružbene zainteresiranosti. Vendarle pa je predpostavko o boljši izrabi tehničnih, kadrovskih in finančnih zmogljivosti, ki zagotavljajo napredek in razvoj gozdarstva v skupnem gospodarjenju, že danes možno osvetliti s primerjavo produkcijskih tvorcev sedanjih močnih gozdnogospodarskih organizacij s stanjem obeh sektorjev gozdnega lastništva pred prehodom na njihovo organizacijsko povezavo.

Za takšno primerjavo je najprimernejša organizacija in stanje gozdarstva v 1962 letu, ko so z zasebnimi gozdovi še v celoti gospodarile kmetijske zadruge, z družbenimi gozdovi pa so gospodarila gozdna gospodarstva skoraj v celoti že v okviru sedanjih gozdnogospodarskih območij. Ob razmeroma močno organiziranemu družbenemu sektorju so se z zasebnimi gozdovi tedaj ukvarjale kmetijske zadruge, katerih število se je prav v interesu uspešnejšega gospodarjenja z zasebnimi gozdovi tedaj že močno zmanjšalo, pa jih je v Sloveniji še vedno bilo 120, zaradi česar so mnoge zadruge zajemale manj kot 3000 ha zasebne gozdne površine, nekatere zadruge v gozdnatih predelih pa so se po gozdni površini približevale tudi velikosti gozdnih gospodarstev. Na ta način zasebno gozdarstvo ob močni organizacijski razdrobljenosti z eni strani, po drugi strani pa tudi zaradi šibke in v splošnem neustrezne notranje organizacije, ni imelo možnosti za hitrejši napredek in razvoj, čeravno ta sektor gozdnega lastništva v naši republiki zajema skoraj 2/3 celotne gozdne površine in okoli polovico organizirane tržne gozdne proizvodnje. Močno zaostajanje produkcijskih dejavnikov se je v tedanji organizaciji kazalo zlasti v izredno nizki stopnji tehnične opranjenosti zasebnega sektorja, saj so na primer od 1272 motornih žag, ki jih je tedaj bilo v Sloveniji, kmetijske zadruge razpolagale le s 172 motornimi žagami, od 79 motornih vitlov za spravilo

lesa pa so zadruge imele le 3 vitle oziroma od 110 traktorjev s priključki le 40 traktorjev, pa še to za skupne potrebe kmetijstva in gozdarstva. Tako nizka stopnje tehnične opremljenosti zasebne gozdne proizvodnje ni izhajala le iz tedanje organizacijske razdrobljenosti, temveč v veliki meri tudi iz ekonomske nezainteresiranosti zadrug do zahtevnih, v pretežni meri pa tudi dolgoročnih naložb v gozdarstvu. To se kaže v podatku, da so kmetijske zadruge v Sloveniji 1962 leta ustvarjale 45 % svojega celotnega dohodka iz gozdarstva, od skupnih lastnih sredstev pa so vračale nazaj v gozdarstvo povprečno le 19 %.

Za takšno stanje zasebnega gozdarstva v tedenjih pogojih vsekakor ni mogoče obstajati zadrug, ki so bile preobremenjene z nalogami na področju kmetijstva, medtem ko za opravljanje gozdarske službe kadrovsko in organizacijsko niso bile dovolj usposobljene. Zato objektivna situacija zasebnega gozdnega lastništva, ki jo opredeljuje tudi močan družbeni interes, ni več dopuščala, da bi kmetijske zadruge bile še naprej nosilec gospodarjenja z zasebnimi gozdovi.

Zato ni nobenega dvoma, da odpira organizacijska povezava obseh sektorjev, pri nas tako razdrobljenega in teritorialno močno prepletenega gozdnega lastništva, široke možnosti za boljšo in racionalnejšo izrabo tehnične opremljenosti, pospešeno izgradnjo gozdno-prometnega omrežja, smotrnejšo razporeditev strokovnih kadrov in ustvarjanje boljših finančnih možnosti za obnovo in reprodukcijo gozdov. Pogoji za to so že ustvarjeni, njihov učinek pa se bo slej kot prej moral pokazati tako z vidika splošno družbene zainteresiranosti med gozdovi, kakor tudi glede neposrednih gospodarskih koristi in večjega dohodka, ki ga bodo ob racionalnejši organizaciji in napredku celotnega gozdarstva lahko iz svojega lastništva dosegali zasebni gozdni lastniki, ob njihovem konstruktivnem sodelovanju in polnem samoupravnem soodločanju pri skupnem gospodarjenju z njihovimi gozdovi.

4. Potek skupnega gospodarjenja v prvem obdobju po uveljavitvi zakona

Uveljavitev sedanje ureditve, ki je prispevala k močni organizacijski okrepitvi gospodarjenja z gozdovi, za zasebne gozdne posestnike ni pomenila bistveno novih omejitev pri razpolaganju z njihovo lastnino. V primerjavi s prejšnjim načinom gospodarje-

nja z zasebnimi gozdovi je sedaj veljavni zakon dejansko uvedel le omejitve v prometu z lesom, kajti vse druge faze gozdne proizvodnje so že bile prej v družbenih rokah. Tako so gozdni posestniki za vsako sečnjo v svojih gozdovih morali dobiti predhodno dovoljenje pristojnega organa. Gozdnogojitvena in gozdnovarstvena opravila ter dela pri izgradnji in vzdrževanju cestnega omrežja pa so iz sredstev, ki so jih v ta namen plačevali lastniki gozdov od posakanega lesa, v pretežni meri opravljale strokovne organizacije. Podobno velja za področje izkoriščanja gozdov, kjer imajo gozdni posestniki na podlagi sedelovanja pri izvajanju tovrstnih del možnost ustvariti iz gozda enak dohodek kot prej. Sprememba je nastala le na področju prometa z lesom, ki je po temeljnem zakonu o gozdovih sestavni del gospodarjenja z gozdovi ter torej sodi v pristojnost delovnih organizacij. Sicer pa se tudi v tem oziru za veliko večino gozdnih posestnikov, ki so prej oddajali les poslovnim zvezam, zadrugam ali gozdnim gospodarstvom praktično ni nič spremenilo. Spremembo so občutili le tisti lastniki gozdov, ki so z lesom prekupčevali na nedovoljen način. Zato je praviloma prav iz vrst teh lastnikov izhajal odpor proti sklepanju kooperacijskih odnosov na podlagi določil prejšnjega zakona o gozdovih in ta del lastnikov tudi uvedbi sedanjega zakona ni bil naklonjen.

Sicer pa s te plati verjetno ne bi bilo resnejše ovire za hitro in uspešno uveljavitve nove ureditve, če vključevanje zasebnih gozdov v skupno družbeno gospodarjenje ne bi spremljala tudi slaba organizacijska in politična priprava tega zahtevnega družbeno-gospodarskega ukrepa. Pomanjkljivosti v tem oziru je zlasti pripisati poznimi določitvi gozdnogospodarskih območij in zamudi pri njihovi dodelitvi v gospodarjenje področnim gozdnogospodarskim organizacijam. Ta temeljni organizacijski ukrep, brez katerega se gozdna gospodarstva sploh niso mogla lotiti gospodarjenja v zasebnih gozdovih, se je zlasti zavlekel v primerih, ko območja niso bila oblikovana ob upoštevanju neupravičenih lokalističnih teženj in so zato nekatere občine zavlačevale ali celo nasprotovale izvedbi zakonskih določil, po katerih bi morale svoje gozdove oddati v gospodarjenje območni gozdnogospodarski organizaciji. Tem težavam so se v prehodnem obdobju pridružile še nejasnosti glede tistih zalog lesa, ki so ga lastniki že posekali, vendar pa ga še niso oddali v promet ob uveljavitvi novega zakona. Tudi dejstvo, da niso obstajala merila glede pravic do lesa za do-

mačo porabo, sodi med zaviralne okoliščine tega obdobja.

V takšnih razmerah so bila gozdna gospodarstva postavljena pred težavno preizkušnjo, saj jim je novi zakon glede zasebnih gozdov nalagal zahtevne naloge, pri tem pa niso bila povsod in v zadostni meri deležna učinkovite pomoči področnih družbeno-političnih činiteljev. To zlasti velja za tiste občine, ki so glede določitve gozdnogospodarskih območij in oddaje gozdov v gospodarjenje sprožile dolgotrajne upravne spore. Takšno ravnanje je le že vzpodbujalo že prej omenjeni odpor nekaterih gozdnih posestnikov in jim omogočalo razširiti svoje nerazpoloženje tudi na nekatere lastnike, ki so na podlagi kooperacijskih odnosov svoje gozdove že prej prepustili v gospodarjenje gozdnim gospodarstvom in jih nova ureditev torej ni prav nič prizadela. K takšnemu stanju pa sta ponekod pripomogli tudi nezadostna politična priprava in pomanjkljivo sodelovanje gozdnih gospodarstev z gozdnimi posestniki, kakor tudi nerazvita propagandno-publicistična dejavnost gozdarstva, zato tudi dnevni tisk uveljavitvi novega zakona ni nudil dovolj opore, ali pa ji je bil celo nenaklonjen.

Omenjene težave in pomanjkljivosti, ki so privedle do številnih upravnih sporov in sprožile celo presojo ustavnosti novega zakona, so povzročile, da nekatera gozdna gospodarstva tja do druge polovice 1966 leta še niso prevzela vseh zasebnih gozdov v gospodarjenje. Do normalnega poteka in konsolidacije nove ureditve je prišlo šele potem, ko so bili vsi spori v upravnem postopku rešeni v prid zakona in ko je ustavno sodišče ugotovilo skladnost te ureditve z ustavo. Skupno gospodarjenje z družbenimi in zasebnimi gozdovi je končno normalno steklo v 1967. letu in so rezultati poslovanja v tem letu že solidna osnova za presojo uspešnosti ali pomanjkljivosti nove ureditve.

5. Pomisleki in pripombe k sedanji ureditvi

Kot je že uvedoma bilo omenjeno je poved za poglobljeno obravnavo gospodarjenja z gozdovi sprožila razprava o razvoju in problemih kmetijstva v republiškem in gospodarskem zboru Skupščine SR Slovenije sredi preteklega leta. Ob povezanosti kmetijstva in gozdarstva znotraj kmečkih gospodarstev, se ta razprava,

červno je bila namenjena le ekonomskemu položaju kmetijstva, ni mogla izogniti nekaterim problemom, pa tudi kritičnim pripombam na račun sedanje ureditve gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. V tej zvezi so zlasti bili poudarjeni ugovori, češ

- da izključna pravica gozdnogospodarskih organizacij do prometa z gozdnimi sortimenti pomeni monopolizem, ki je v nasprotju z načeli gospodarske reforme,
- da gospodarske organizacije izrabljajo monopolni položaj in diktirajo po eni strani kmetom nizke odkupne cene, po drugi strani pa do porabnikov lesa uveljavljajo visoke prodajne cene,
- da gozdnogospodarske organizacije pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi uveljavljajo lastne ekonomske interese na račun kmetov, ker da so njihovi odtegljaji iz naslova gospodarjenja z gozdovi neupravičeni ali pa vsaj odločno previsoki,
- da imajo gozdnogospodarske organizacije pri opravljanju nalog iz pristojnosti gospodarjenja z zasebnimi gozdovi atribut in veljavo organov oblasti,
- da gozdnogospodarske organizacije niso v zadostni meri uveljavile samoupravnih pravic gozdnih posestnikov.

Navedene in podobne dileme glede sedanje ureditve gospodarjenja z zasebnimi gozdovi so zahtevale vsestransko presojo in oceno. Njim je tudi namenjen ta prispevek, ki se te naloge loteva na podlagi analize razpoložljivih podatkov o dosedanjem poteku in rezultatih skupnega gospodarjenja.

II.

PRIKAZ IN ANALIZA STANJA ZASEBNIH GOZDOV IN GOSPODARJENJA Z NJIMI PO UVELJAVITVI ZAKONA O GOZDOVIH IZ I. 1965

Za objektivno predočenje stanja zasebnih gozdov in gospodarjenja z njimi po uveljavitvi zakona o gozdovih iz leta 1965, je poslovno združenje gozdnogospodarskih organizacij v letu 1968 zbralo in analiziralo vrsto podatkov, ki so pomembni za presojo odprtih vprašanj gospodarjenja z zasebnimi gozdovi.

Večina podatkov je bila zbrana s posebno anketo, ki je zajela vse gozdnogospodarske organizacije v Sloveniji, pri analizah pa so bili deloma uporabljeni tudi podatki, ki jih daje naša statistična služba.

1. Osnovni podatki o proizvodnem potencialu zasebnih gozdov

V Sloveniji imamo 973.561 ha gozdne površine, od katere odpade na zasebni sektor 609.704 ha ali 63 %. Delež zasebnih gozdov pa je po posameznih gozdnogospodarskih območjih (GGO) različen, največji je v GGO Murska Sobota (71 %), Brežice (76 %), Ljubljana (76 %), Kras (77 %), Kranj (78 %) in Celje (79 %). Samo na treh območjih ne prevladujejo zasebni gozdovi - Kočevje (31 %), Bled (45 %) in Postojna (45 %).

Zasebni gozdovi imajo skupno lesno zalogo 93.145.000 m oziroma 151 m³/ha. Lesna zaloga zasebnih gozdov predstavlja 57 % celotne lesne zaloge slovenskih gozdov. Hektarska lesna zaloga zasebnih gozdov je za 24 % nižja od hektarske zaloge v družbenih gozdovih. Višina lesne zaloge močno varira po GGO. Največjo lesno zalogo imajo zasebni gozdovi na GGO Bled, Nazarje in Slovenj Gradec (vsi nad 200 m³/ha, najnižjo pa gozdovi na GGO Kras (54 m³/ha), Tolmin (102 m³/ha, Brežice (121 m³/ha) in Murska Sobota (130 m³/ha).

Zasebni gozdovi imajo povprečni letni prirastek 2.187.000 m³, oziroma 3,5 m³/ha, kar predstavlja 58 % prirastka vseh slovenskih gozdov. Največji prirastek imajo zasebni gozdovi na GGO Slovenj Gradec (5,6 m³/ha), Nazarje (5,1 m³/ha) in Postojna (4,6 m³/ha), najmanjši pa na Krasu (1,5 m³/ha), GGO Brežice (2,9 m³/ha), Novo mesto (2,8 m³/ha) in Tolmin (2,9 m³/ha). V primerjavi z družbenimi gozdovi je hektarski prirastek v zasebnih gozdovih za okoli 20 % nižji.

Povprečni etat znaša v zasebnih gozdovih 1.458.000 m³ oziroma 2,4 m³/ha in je v primerjavi z etatom v družbenih gozdovih za 27 % manjši.

Iz teh osnovnih podatkov o proizvodnem potencialu je razvidno, da imajo zasebni gozdovi v slovenskem gozdarstvu pomemben delež, tako glede na površino kot tudi glede na strukturo drevesnih vrst in lesno zalogo. Iz znanih, zlasti socialno-eko-

nomskih razlogov so bili zasebni gozdovi v preteklosti čezmerno izkoriščani, zato so sedaj slabše ohranjeni kot družbeni. To tembolj narekuje potrebo po večji družbeni skrbi za te gozdove.

2. Lastninska struktura zasebnih gozdov

Zasebni gozdovi so last 207.346 gozdnih posestnikov, med njimi je 144.981 kmetov (69,9 %) in 62.365 (30,1 %) nekmetov. Po površini je delež nekmetov 17,7 %.

Povprečna zasebna gozdna posest znaša sedaj 2,9 ha, in sicer gozdna posest kmetov 3,5 ha, nekmetov pa 1,7 ha. Pri tem pa moramo upoštevati, da imajo skoraj tri četrtine gozdnih posestnikov manj gozdov kot je navedeno povprečje.

Tudi pri GGO je velikost gozdne posesti različna, največja je zasebna gozdna posest na GGO Slovenj Gradec (9,2 ha) in Nazarje (7,3 ha), najmanjša pa na Krašu (1,3 ha) in na GGO Murska Sobota (1,6 ha).

Iz prikazanega je razvidno, da je v Sloveniji zasebna gozdna posest izredno razdrobljena. V prihodnje lahko pričakujemo še nadaljevanje procesa drobljenja zasebne gozdne posesti in s tem splošnega povečanja števila gozdnih posestnikov. Zaradi zmanjševanja števila kmečkega prebivalstva pa se bo delež nekmečnih gozdnih posestnikov še povečal.

3. Proizvodnja v zasebnih gozdovih

Za analizo obsega in strukture proizvodnje smo uporabili podatke za leto 1967. Tedaj je gospodarjenje z zasebnimi gozdovi že v celoti potekalo po določilih novega zakona o gozdovih, hkrati pa je bilo to leto glede na gozdnogospodarske razmere normalno in lahko uporabljene podatke imamo za povprečne.

V slovenskih gozdovih smo v letu 1967 posekali 3,063,000 bto m³ lesa, od tega 1,582.000 bto m³ v zasebnih gozdovih.

Od skupnega neto poseka v zasebnih gozdovih 1,373.279 m³ je odpadlo na blagovno proizvodnjo 889.600 m³ (64 %), to pomeni 4,3 m³ na gozdno posestvo oziroma 1,5 m³/ha (priloga III). Blagovna proizvodnja zasebnega sektorja predstavlja 43 % celotne blagovne proizvodnje slovenskih gozdov.

Na neblagovno proizvodnjo zasebnega sektorja je odpadlo 463.160 m³ lesa (2,3 m³ na gozdno posestvo oziroma okoli 0,8 m³/ha). Les iz neblagovne proizvodnje je namenjen domači porabi v kmečkih gospodarstvih in gospodinjstvih. Obseg te porabe sicer okvirno določajo občinske skupščine s svojimi odloki, vendar pa povsod odobravajo tudi večje količine v okviru dejanskih potreb posameznih posestnikov in zato glede tega tudi ni posebnih problemov ali pritožb. Odločilno vlogo pri odobravanju lesa za domačo uporabo imajo samoupravni organi gozdnih posestnikov.

Od 207.346 gozdnih posestnikov je bilo udeleženo leta 1967 v blagovni proizvodnji le 52.142 (25 %), 67.450 (33 %) jih je imelo le neblagovno proizvodnjo, 87.745 (42 %) pa jih sploh ni sekalo.

V celotnem izkoriščanju zasebnih gozdov opravijo gozdni posestniki večino faz, zlasti pa sečnjo in izdelavo ter spravilo lesa. Gozdna gospodarstva so v zadnjih letih prevzela na panju le 5 % lesa iz zasebnih gozdov, 55 % lesa so prevzela na kamionskih cestah in 40 % na skladiščih. To dokazuje, da se predpravnica gozdnih posestnikov do dela v svojem gozdu, ki jim jo zagotavlja novi zakon o gozdovih, v praksi dejansko v polni meri uveljavlja.

Prikazani podatki iz leta 1967, ko je skupno gospodarjenje že potekalo po določilih novega zakona, se skoraj povsem ujema z gibanji gozdne proizvodnje v zadnjih letih, tako po obsegu in strukturi kot tudi po deležu družbenega in zasebnega sektorja. Tudi delež neblagovne proizvodnje je ostal na isti ravni. To kaže, da gozdna gospodarstva že v celoti obvladujejo proizvodnjo in promet z lesom iz zasebnih gozdov.

4. Dohodki gozdnih posestnikov iz gozdov

Sedanji način gospodarjenja z zasebnimi gozdovi je z družbenega vidika gotovo najprimernejši. Oceniti pa moramo še kaj prinaša gozdnemu posestniku. Za to presojo je treba ugotoviti, kakšna je neposredna ekonomska odvisnost gozdnih posestnikov od dohodkov iz gozda oziroma, kolikšen delež imajo ti dohodki v skupnih dohodkih kmečkih gospodarstev.

Slovenska kmečka gospodarstva imajo v svoji skupni površini povprečno okoli 40 % gozdov. Delež gozdov je pri različnih kategorijah (velikostih posesti) različen. Pri drobnih kmečkih posestih (do 5 ha skupne površine) gozdovi običajno niso pomembni, znatnejši je njihov površinski delež šele v posestih nad 10 ha skupne površine (okoli 45 %).

Po podatkih zavoda SRS za statistiko je znašal v obdobju 1957-1966 delež zasebnega sektorja gozdarstva v novo ustvarjeni vrednosti zasebnega sektorja kmetijstva 13,9 %, vendar pa ta delež v zadnjih letih upada, 1964 na 13 %, 1965 na 12 % in 1966 na 10 %, čeprav v absolutnem znesku raste, toda počasneje kot v zasebnem sektorju kmetijstva. Ta delež je v raznih občinah zelo različen in se giblje od 0,4 do 39,1 %.

Zaradi izredno pestre strukture zasebne gozdne posesti, različnega obsega proizvodnje in različnega deleža blagovne in neblagovne proizvodnje na posameznih posestvih nam navedeni povprečni podatki ne dajejo še dovolj jasne slike o odvisnosti gozdnih posestnikov od dohodkov iz gozdov.

Z vidika odvisnosti od dohodkov iz gozdov lahko razdelimo gozdna posestva v tri značilne kategorije:

- A) posestva, kjer je gozd nepomemben vir dohodkov,
- B) posestva, kjer je gozd dopolnilni vir dohodkov,
- C) posestva, kjer je gozd pomemben ali prevladajoč vir dohodkov.

A) Posestva, kjer je gozd nepomemben vir dohodkov

K tej kategoriji posestev štejemo gozdove v nižinskih in gričevnatih poljedelskih in vinogradniških predelih naše republike, kjer so gozdovi po svojem pomenu in donosnosti podrejeni ostalim panogam kmečkega gospodarstva.

Razumljivo pa je, da so tudi ta posestva zainteresirana za dohodki iz gozdov, čeprav so nepomembni. Pričakujejo, da bodo iz svojih gozdov redno in v zadostni količini dobila gozdne proizvode za tekoče potrebe gospodarstva (drva, stelja, tehnični les).

V to kategorijo štejemo posestva do 5 ha gozdne površine, z blagovno proizvodnjo do 5 m³ in finančno realizacijo do 500 din na leto.

B) Posestva, kjer je gozd dopolnilni vir dohodkov

K tej kategoriji posestev prištevamo gozdove v pretežno hribovitih predelih in deloma v gorskem svetu. Gospodarstva te kategorije imajo nekaj orne zemlje, travnikov in pašnikov ter sorazmerno večje površine gozdov. Na kmetijskih zemljiščih pridelajo posestniki potrebne prehrambene proizvode, deloma tudi za blagovno proizvodnjo, za druge potrebe pa mora s svojimi donosi prispevati gozd. Dohodki iz gozda so pri tem dopolnili dohodkom iz kmetijstva.

Sem štejemo posestva, ki imajo 5 do 15 ha gozdne površine, blagovno proizvodnjo do 50 m³ in finančno realizacijo do 5.000 din.

C) Posestva, kjer je gozd pomemben ali pretežen vir dohodkov

V to kategorijo štejemo posestva v hribovskih in gorskih predelih, ki imajo sorazmerno velike površine gozdov, pašnikov in travnikov ter relativno malo njiv. Ta posestva črpajo svoje dohodke predvsem in gozdarstva, živinoreje in turizma, vendar pa predstavlja gozdarstvo praviloma tisto gospodarsko panogo, od katere je odvisna gospodarska moč takih kmetij.

V to kategorijo štejemo posestva nad 15 ha gozdne površine, z blagovno proiz-

vodnjo nad 50 m³ in finančno realizacijo nad 5.000 dinarjev na leto.

Razvrstitev gozdnih posestev v kategorije po prej navedenih merilih in delež posameznih kategorij v skupni gozdni posesti, blagovni proizvodnji in finančni realizaciji je prikazan v naslednji tabeli:

	Število gozdnih posestnikov - %		D e l e ž			
			v skupni zasebni gozdni površini	v blagovni proizvodnji	v realizaciji %	popr.doh. din
A)	178.388	86 %	44,0 %	6,1 %	4,5 %	250
B)	24.346	12 %	36,8 %	48,2 %	45,3 %	1.780
C)	4.612	2 %	19,2 %	45,7 %	50,2 %	11.700

86
80 % gozdnih posestnikov ima torej skupno 44 % gozdne površine, vendar pa le 6,1 % blagovne proizvodnje in 4,5 % finančne realizacije oziroma dobi povprečno na leto za oddan les 250 dinarjev. Odvisnost posestnikov te kategorije (in s tem velike večine vseh gozdnih posestnikov) od gozda je torej naznatna.

12 % gozdnih posestnikov, ki ima 36,8 % gozdne površine, ima pa 48,2 % blagovne proizvodnje in tudi 45,3 % finančne realizacije ter prejme povprečno letno 1.780 dinarjev. To vsekakor predstavlja dopolnilni dohodek v njihovem gospodarstvu ali gospodinjstvu.

Končno je 2 % gozdnih posestnikov, ki so lastniki 19,2 % gozdne površine ter imajo pa 45,7 % blagovne proizvodnje in 50,2 % finančne realizacije ter dobijo povprečno na leto vsak 11.700 din. To pomeni, da imajo ti posestniki z dohodki iz gozdov zadovoljive možnosti za obstoj in napredek svojih kmečkih gospodarstev.

Za veliko večino gozdnih posestnikov torej neposredni dohodek iz gozda ni pomemben, kar se ne bi bistveno spremenilo niti s povečanjem cen gozdnih proizvodov, če bi bilo to zvišanje v naših tržnih razmerah možno.

Razen denarnih dohodkov pa je treba upoštevati tudi naturalne donose (stelja, paša, les za domačo uporabo), ki tudi zadovoljujejo del potreb kmečkega gospodarstva. Kot

pa smo že ugotovili, glede višine teh donosov, ni nobenih problemov, ker se odobravajo v okviru dejanskih potreb vsakega gospodarstva in zmogljivosti njegovih donosov.

5. Vlaganje v zasebne gozdove v letu 1967

Vlaganja v gozdove nasploh ne potekajo v željeni višini. Tržne cene gozdnih proizvodov namreč stagnirajo, proizvodni stroški pa hitro naraščajo. Zato se akumulativnost gozdarstva, z njo pa tudi razpoložljiva sredstva za vlaganje v gozdove, zmanjšuje. Postopno zmanjševanje akumulativnosti je svetovni gozdarski problem, ki tudi pri nas vse bolj prihaja do izraza. K temu prispevajo pri nas tudi nezadostno učinkovite sistemske rešitve na področju reprodukcije gozdov.

V tem okviru je zato treba presoјati tudi vlaganja v zasebne gozdove v Sloveniji.

V letu 1967 so znašala biološka vlaganja v slovenske gozdove 31.950.000 dinarjev, od tega 15.280.000 dinarjev oziroma 48 % v zasebne gozdove. To pomeni, da gozdnogospodarske organizacije obravnavajo pri bioloških vlaganjih oba sektorja lastništva v povprečju enakovredno.

Tehnična vlaganja v slovenskem gozdarstvu pa so v letu 1967 znašala 52.400.000 dinarjev, od tega v zasebni sektor 12.390.000 dinarjev oziroma 24 %. Ker se tehnična sredstva izkazujejo večinoma pri družbenem sektorju, čeprav se uporabljajo tudi v zasebnem sektorju, je pri tehničnih vlaganjih delež zasebnega sektorja navidezno nekoliko nižji.

Med tehničnimi vlaganji v zasebne gozdove je najpomembnejša gradnja in rekonstrukcija gozdnih cest. V letu 1967 je bilo za to porabljenih 8.820.000 dinarjev, zgrajenih ali rekonstruiranih pa je bilo 185 km cest (v družbenem sektorju 171 km), tako da je sedaj v zasebnem sektorju 42,4 % vseh gozdnih cest (priloga V).

Viri financiranja vlaganj v gozdove pa so bili naslednji:

- tehnična amortizacija	din 18,270.000
- amortizacija družbenih gozdov	din 19,690.000
- biološka amortizacija (iz zasebnih gozdov)	din 23,820.000
- poslovni sklad, krediti	din 5,710.000
- obratna sredstva	din 14,970.000

Iz gornjega prikaza vlaganj v zasebne gozdove in vira sredstev vidimo, da so bila v zasebne gozdove vložena v celoti vsa zbrana namenska sredstva (biološka amortizacija) in še del tekočih sredstev gozdnogospodarskih organizacij (torej iz tki. režije gozdnih gospodarstev).

6. Struktura stroškov proizvodnje v zasebnih gozdovih

V zasebnem sektorju gozdarstva je bila v letu 1967 struktura stroškov proizvodnje naslednja:

1) Povprečna prodajna cena	195,00 din/m ³
2) Biološka amortizacija	28,40 din/m ³
3) Stroški gozdnogospodarske organizacije	
- stroški proizvodnje (izkoriščanja gozdov	11,20
- stroški upravljanja in gospodarjenja	30,40
	41,60 din/m ³
4) Ostane lastniku gozda kot cena lesa na panju in osebni dohodek za opravljeno delo ali uslugo	125,00 din/m ³

V letu 1967 je bila dosežena za les iz zasebnih gozdov povprečna prodajna cena 195 din/m³, gozdni posestniki pa so dobili za 1 m³ oddanega lesa povprečno 125 dinarjev, oziroma 64 % dosežene povprečne cene iz zasebnih gozdov. V tem znesku je všteta cena lesa na panju in dohodek za opravljeno osebno delo ali uslugo. Del opravila pri proizvodnji (pri sečnji in izdelavi, spravilu in prevozu), je izvršila tudi gozdnogospodarska organizacija, in prav tu tičijo možnosti, da si lastniki gozdov še povečajo svoj dohodek, če se v celoti vključijo v proizvodnjo. Lastnik gozda mora od prejetega zneska za oddan les plačati še davek od gozdov (5 -

50 % cene lesa na panju).

Biološka amortizacija je znašala v letu 1967 povprečno okoli 28,40 dinarjev/m³, oziroma 15 % prodajne cene lesa.

Stroški gozdnogospodarske organizacije obsegajo stroške upravljanja in gospodarjenja (30,40/m³) in stroške tistih faz proizvodnje, ki jih je namesto lastnikov gozdov opravila gozdnogospodarska organizacija (11,20/m³).

Za našo presojo so pomembni stroški upravljanja in gospodarjenja, ki zajemajo:

Skupaj stroški upravljanja in gospodarjenja	30,40 din/m ³	100 %
- Stroški za odkazovanje in prevzem lesa	11,02 din/m ³	36 %
- Stroški za vzdrževanje cest v zasebnih gozdovih	7,00 din/m ³	23 %
- Dodatna sredstva za vlaganje v zasebne gozdove	4,20 din/m ³	14 %
- Splošni stroški gozdnogospodarske organizacije	8,18 din/m ³	27 %

Skupni stroški upravljanja in gospodarjenja so sicer navidezno visoki, vendar pa so utemeljeni, če upoštevamo, da nastane skoraj tri četrtine teh stroškov neposredno zaradi gospodarjenja v zasebnih gozdovih, le četrtina pa se nanaša na splošne stroške gozdnega gospodarstva. Hkrati moramo upoštevati, da tisti gozdni posestniki, ki uveljavljajo blagovno proizvodnjo, nosijo vse stroške upravljanja in gospodarjenja ter prispevke za vlaganje v gozdove (biološko amortizacijo), torej krijejo te stroške tudi za tiste posestnike, ki ne sodelujejo v blagovni proizvodnji ali pa sploh ne sekajo, vendar pa gozdnogospodarske organizacije izvajajo dela tudi v njihovih gozdovih (urejanje, gojitvena in varstvena opravila, odkazovanje lesa za domačo uporabo, ceste ipd.)

Hkrati je treba poudariti, da so dejanski stroški upravljanja in gospodarjenja precej višji od zgoraj navedenoga zneska, ki ga gozdnogospodarske organizacije odtegujejo gozdnim posestnikom (glej priloga VI). Če bi gozdnogospodarske organizacije odtegovale dejanske stroške upravljanja in gospodarjenja pogosto ne bi mogle zagotoviti lastnikom gozdov niti predpisane minimalne cene lesa na panju.

Gozdnogospodarske organizacije opravljajo v okviru svoje gospodarske dejavnosti tudi funkcije javne gozdarske službe, ki bi - če bi jo upravljali upravni organi - obremenjevala družbena sredstva. V tem primeru bi bili ti stroški znatno višji, kot jih sedaj izkazujejo gozdnogospodarske organizacije. O tem lahko sklepamo na podlagi podatkov o stroških javne gozdarske službe v letu 1956 pred prenosom gospodarsko-operativnih funkcij na gozdnogospodarske organizacije. Takrat je bilo v javni gozdarski službi 1.421 zaposlenih, ki so bili pretežno (okoli 80 % časa) angažirani pri nalogah iz gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Skupni stroški javne gozdarske službe so znašali takrat 560.000.000 dinarjev. Če ta znesek valoriziramo z uradnim statističnim indeksom 668, lahko izračunamo, da bi javna gozdarska služba za zasebni sektor sedaj stala okoli 30 milijonov novih dinarjev, oziroma okoli 32,50 dinarjev/m³. To pa je več kot značajo sedaj celotni stroški upravljanja in gospodarjenja, ki jih gospodarske organizacije dejansko obračunavajo gozdnim lastnikom (poštevajoč pri tem, da dajejo gozdnogospodarske organizacije tretjino teh sredstev za vzdrževanje cest in vlaganja v zasebne gozdove).

7. Sodelovanje gozdnih posestnikov pri upravljanju gozdnogospodarskih organizacij

Prve oblike vključevanja gozdnih posestnikov v upravljanje gozdnogospodarskih organizacij so se uveljavile že po sprejetju zakona o gozdovih leta 1961, ko smo začeli s podružbljanjem zasebne gozdne proizvodnje. Takrat ustanovljeni sveti kooperantov so bili predvsem posvetovalni organi za sporazumno reševanje problemov med gozdnogospodarsko organizacijo in lastniki gozdov.

Z določili novega zakona o gozdevih o vključevanju gozdnih posestnikov v organe upravljanja gozdnogospodarskih organizacij pa so dane širše osnove za aktivno sodelovanje gozdnih posestnikov pri oblikovanju poslovne politike, delitvi dohodka in reševanju drugih tekočih vprašanj gospodarjenja z zasebnimi gozdovi.

Sodelovanje gozdnih posestnikov pri upravljanju gozdnogospodarskih organizacij poteka takole:

Razen v dveh samoupravnih organih (zbor in svet kmetov), ki ju sestavljajo samo gozdni posestniki, so predstavniki lastnikov gozdov tudi v drugih samoupravnih or-

ganih gozdnogospodarskih organizacij (delavski svet, sveti delovnih enot). Pri večini gozdnih gospodarstev so uveljavljene vse navedene oblike, pri dveh pa so predstavniki kmetov - gozdnih posestnikov tudi v upravnem odboru podjetja.

Merila za določevanje števila članov samoupravnih organov iz vrst gozdnih posestnikov so pri posameznih gozdnogospodarskih organizacijah različna, prevladuje pa teritorialno načelo, le na enem gozdnem gospodarstvu je merilo vloženo osebno delo.

Pri izbiri kandidatov v samoupravne organe se uveljavlja načelo, da je lahko izvoljen vsak kmečki gozdni posestnik ne glede na druge formalne pogoje, le pri enem gozdnem gospodarstvu velja določilo, da je lahko izvoljen gozdni posestnik, ki sodeluje z blagovno proizvodnjo ali imajo najmanj 3 m³ etaža letno.

Kmetje - gozdni posestniki imajo pravico odločanja le o zadevah, ki se nanašajo na gospodarjenje z zasebnimi gozdovi. V praksi pa imajo na večini gozdnih gospodarstev predstavniki gozdnih posestnikov pri odločanju, vsaj formalno, enake pravice kot člani iz kolektiva.

Gozdnogospodarske organizacije so, v okviru sedanjih zakonskih določil, polno uveljavile sodelovanje gozdnih posestnikov v samoupravnih organih. Kmetje - gozdni posestniki v splošnem zelo aktivno sodelujejo pri delu teh organov, njihovo aktivno sodelovanje pa se posebno kaže pri vprašanjih, ki zadevajo gospodarjenje z zasebnimi gozdovi.

Vprašanja samoupravnih pravic gozdnih posestnikov pa s tem še ni zadovoljivo in ustrezno rešeno. Zlasti so še vedno neopredeljena in neenotna merila za sorazmerno udeležbo kmetov - gozdnih posestnikov v skupnih samoupravnih organih. Gozdnogospodarske organizacije uporabljajo za udeležbo gozdnih posestnikov v samoupravnih organih zelo različna merila (teritorialno načelo, obseg in finančna realizacija proizvodnje, vloženo osebno delo ipd.). Prav tako so premalo opredeljene naloge ter pravice in dolžnosti samoupravnih organov gozdnih posestnikov.

Pri reševanju organizacijskih in vsebinskih oblik samouprave gozdnih posestnikov bo

treba izhajati iz splošno družbene zainteresiranosti nad zasebnimi gozdovi (zaradi česar je tudi bilo uveljavljeno skupno gospodarjenje z vsemi gozdovi), hkrati pa bodo morale biti samoupravne pravice gozdnih posestnikov tako poglobljene in jasno opredeljene, da bodo zadovoljevale vse njihove interese.

Zaradi učinkovitosti organizacije in racionalnosti poslovanja pa ne bi smeli iskati rešitev teh vprašanj v dvotimi notranji organizaciji gozdnih gospodarstev, ki bi nujno povzročala podražitev poslovanja, pač pa v učinkovitih oblikah samoupravnega odločanja gozdnih posestnikov. //2

8. Prispevki gozdnih gospodarstev za napredek kmečkih gospodarstev

Gozdnogospodarske organizacije so po določilih zakona s prevzemom gospodarjenja z zasebnimi gozdovi sprejele obveznost, "da bodo gospodarile z gozdovi tako, da bodo pri tem vzbujale interes kmečkega prebivalstva za sodelovanje v gozdni in kmetijski proizvodnji ter drugih dejavnostih in tako ohranjemale naravno in gospodarsko ravnovesje" (čl. 40 rep. zakona). S tem so gozdnogospodarske organizacije prevzele nase tudi del skrbi za napredek naših kmečkih gospodarstev. Pri izpolnjevanju teh nalog pa uveljavljajo gozdnogospodarske organizacije najrazličnejše oblike konkretne pomoči kmečkim gospodarstvom: od posojil za pospeševanje kmetijstva do izobraževanja kmečkih posestnikov in štipendiranja njihovih otrok.

Za pospeševanje kmetijstva je zlasti pomembna pomoč gozdnih gospodarstev pri nakupu kmetijske opreme in uvajanju mehanizacije ter urejanje drobnih kmetij.

Gozdna gospodarstva so prispevala tudi znatna sredstva za gradnjo javnih cest, poti in vodovodov ter elektrifikacijo podeželja, in sicer s finančnimi sredstvi kot tudi z lastnimi uslugami.

Po vrednosti sorazmerno manjše, po obsegu pa zelo obsežno delo, so opravila gozdna gospodarstva tudi pri izobraževanju gozdnih posestnikov, predvsem z organiziranjem raznih tečajev in strokovnih ekskurzij ter s posredovanjem strokovne literature.

Skupna vrednost prispevkov gozdnogospodarskih organizacij za napredek kmečkih gospodarstev (v letu 1967 okoli 5 milijonov din) je sorazmerno velika in kaže, da imajo gozdnogospodarske organizacije - v okviru svojih materialnih možnosti - razumevanje za njihov napredek. S poglobljenim sodelovanjem kmetov - gozdnih posestnikov v samoupravnih organih gozdnogospodarskih organizacij pa se bodo oblike in obseg pomoči še povečali.

III.

PREDLOGI ZA BODOČO UREDITEV

Temeljne ugotovitve in sklepe, ki izhajajo iz prikazanega stanja in strukture zasebnega gozdnega lastništva v naši republiki, bi lahko strnili v ugotovitev, da bodo vse dopolnitve in izboljšave sedanje ureditve tudi v bodoče morale sloneti na polnem upoštevanju družbenem interesu, hkrati pa tudi učinkoviteje kot doslej uveljavljati samoupravno določanje ter upravičen materialni interes zasebnih gozdnih lastnikov.

Velike prednosti skupnega gospodarjenja obeh sektorjev gozdnega lastništva bodo ob takšnih bistvenih dopolnitvah in izboljšavah sedanje ureditve brez dvoma ustvarile pogoje za hkratno uveljavljanje družbene in zasebnih interesov. Sicer pa področje družbene zainteresiranosti za ohranitev in napredek zasebnih gozdov, kamor sodijo vse dejavnosti od obnove, gojenja in vzdrževanja do izkoriščanja gozdov, v splošnem tudi doslej ni bilo sporno in glede tega celo s strani gozdnih posestnikov ni bilo slišati bistvenih ugovorov in pripomb. Dejansko je v skupnem gospodarjenju zapostavljen le ekonomski interes zasebnih lastnikov, v tej zvezi pa je sporna sedanja ureditev prometa z lesom, ki je praktično edini vir finančne realizacije iz naslova gospodarjenja z zasebnimi gozdovi.

Ob ohranitvi sedanjega skupnega gospodarjenja z vsemi gozdovi znotraj gozdnogospodarskih območij bo torej spremembe in dopolnitve sedanje ureditve, treba iskati v večjih koristih, ki jih bodo zasebni lastniki lahko imeli iz skupnega gospodarjenja. Rešitve v tej zvezi so odvisne predvsem od učinkovitega samoupravnega

odločanja zasebnih lastnikov o vseh vprašanjih, ki v skupnem gospodarjenju začevajo njihove interese ter v tem okviru o takšni ureditvi prometa z lesom, ki jim bo v naših tržnih pogojih zagotavljala ustrezne dohodke iz njihovih gozdov.

1. Samoupravne skupnosti gozdnih posestnikov

Očitki in pomisleki proti skupnem gospodarjanju z družbenimi in zasebnimi gozdovi, ki so bili izrečeni v dosedanjih razpravah, so bili v prvi vrsti namenjeni premalo opredeljeni vlogi gozdnih posestnikov glede njihovega samoupravnega odločanja pri gospodarjenju z zasebnimi gozdovi.

V tem oziru so določila sedanjega zakona o gozdovih še pomanjkljiva in nejasna. Javna razprava o gospodarjenju z gozdovi bo glede jasnejše opredelitve samoupravnih pravic gozdnih lastnikov prav gotovo dala koristne pobude, ki jih bo z vso resnostjo treba upoštevati pri ustrezni dopolnitvi zakona. Prav in nujno pa bi bilo, če bi se javna razprava pri tem razširila na obravnavanje samoupravnega odločanja v gozdarstvu/ nasploh, ker so tako družbeni kot zasebni gozdovi kot dobrina splošnega pomena poverjeni delovnim organizacijam v gospodarjenje le pod pogojem, da jih trajno ohranijo in izboljšujejo njihov proizvodni potencial in druge koristne funkcije, ki jih vrše. Poslovni interes delovnih organizacij mora torej biti temu osnovnemu cilju podrejen in družba nikakor ne sme dovoliti, da bi prevladal nad splošnim interesom. Ta izrazita posebnost gozdnega lastništva, ki se kot v nobeni drugi gospodarski dejavnosti, kaže v medsebojnem prepletanju gospodarske in splošno družbe ne zainteresiranosti, zahteva v gospodarstvu jasno razmejitve samoupravnih pravic od dolžnosti, ki jih delovnim organizacijam narekuje družbeni interes. Iz tega pa izhaja potreba po učinkoviti družbeni skrbi in nadzorstvu nad gospodarjenjem z vsemi gozdovi, ne glede na lastništvo.

Le v tem okviru je možno presojati tudi samoupravne pravice kmečkih gozdnih posestnikov v skupnem gospodarjenju z njihovimi gozdovi. Gre torej z ene strani za polno uveljavitev samoupravnega odločanja o vseh pravicah in gospodarskih

interesih, ki izhajajo iz zasebnega lastništva nad gozdovi, z druge strani pa tudi za polno upoštevanje njihovega splošno družbenega pomena, ki enako kot v družbenih gozdovih opredeljuje vlogo in delokrog samoupravnega odločanja v gozdarstvu. Ž obeh vidikov samoupravno odločanje v gozdarstvu doslej še ni bilo dovolj dognano. Odtod njegova nezadostna učinkovitost, zlasti glede samoupravnih pravic zasebnih gozdnih posestnikov, z druge strani pa tudi že večkrat izražena bojazen pred prevladovanjem poslovnega interesa delovnih organizacij nad družbenim pomenom gozdov.

Zato bo ob preučitvi celotnega samoupravnega sistema v gozdarstvu treba kmečkim gozdnim posestnikom pri skupnem gospodarjenju z njihovimi gozdovi v okviru gozdnogospodarskih organizacij ⁷⁰¹ zagotoviti lastno samoupravno skupnost, ki bo imela vse pristojnosti za odločanje o vprašanih, ki zadevajo gospodarjenje z zasebnimi gozdovi.

Takšni samoupravni organi zasebnega sektorja gozdnega lastništva naj bi se enako kot velja to za družbene gozdove formirali tako na ravni celotne delovne organizacije, kakor tudi pri nižjih obratnih enotah. Njihovo samoupravno odločanje pa naj bi se skladno s smernicami, ki jih glede tega že vsebuje gradivo za javno razpravo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, nanašalo predvsem na sprejemanje gozdnogospodarskih načrtov za zasebne gozdove, ureditev prometa z lesom iz zasebnih gozdov, cene lesa, določanje stroškov skupnega gospodarjenja, zlasti pa seveda tudi na delitev dohodka ustvarjenega iz gospodarjenja z zasebnimi gozdovi.

Glede na odločanje o skupnih zadevah delovne organizacije kot n .pr. sprejemanje gozdnogospodarskih načrtov območij, določanje smernic poslovne politike, sprejemanje statuta in drugih samoupravnih aktov delovne organizacije in podobne skupne naloge, bo treba najti ustrezen način skupnega odločanja samoupravnih organov obeh sektorjev gozdnega lastništva.

Lahko pričakujemo, da bodo s takšno ureditvijo samoupravnih pravic znotraj skupne gozdnogospodarske organizacije interesi kmečkih gozdnih posestnikov zadovoljivo rešeni, s čimer bi nekatere težnje po izločitvi zasebnih gozdov iz skupnega gospo-

darjenja ostale neupravičene. Seveda pa bo samoupravna skupnost gozdnih posestnikov morala imeti znotraj skupno delovne organizacije lastno materialno baza samoupravnega odločanja, ki jo bo treba ustvariti z ustrezno notranjo ureditvijo finančne službe in čistimi računi o uspehu gospodarjenja z zasebnimi gozdovi, ne pa z notranjo organizacijsko dvotirnostjo, s čimer bi se v bistvu tudi znotraj iste gozdnogospodarske organizacije oddaljili od temeljnih načel skupnega gospodarjenja, razen tega pa bi takšna dvotirnost zahtevala višje stroške gospodarjenja.

Večja samostojnost in razširitev samoupravnih pravic kmečkih gozdnih posestnikov bo brez dvoma prispevala k učinkovitejšemu reševanju nekaterih odprtih ekonomskih in organizacijskih vprašanj gozdnih gospodarstev, zlasti v smeri poenostavitve in pocenitve poslovanja, za kar se bodo kmečki posestniki nedvomno zavzemali. V tem namen bo treba čimprej uveljaviti nekatere že predlagane spremembe in poenostavitve sedanjih predpisov.

2. Ureditve prometa z lesom

Kot je že bilo poudarjeno je materialno osnovo sedanjih prigovorov in skoraj enotne zahteve za sprostitev prometa z lesom iz zasebnih gozdov iskati v premajhnih dohodkih, ki jih gozdni posestniki danes prejema iz skupnega gospodarjenja z njihovimi gozdovi. Upravičene težnje gozdnih posestnikov po izboljšanju njihovega gmotnega položaja iz naslova gozdnega lastništva so torej izrazito materialne, ne pa formalno organizacijske narave. Pri tem gre v bistvu za pričakovanje kako za les iz svojih gozdov iztržiti čimveč, zahteva po sprostitvi prometa z lesom in njegovi izločitvi iz pristojnosti gozdnih gospodarstev pa je le zunanji okvir teh teženj.

S tega vidika sta torej ob ohranitvi skupnega gospodarjenja glede ureditve prometa z lesom možni naslednji alternativni:

- promet kot doslej opravlja le gozdnogospodarska organizacija, ki gospodari z zasebnimi gozdovi,
- lastniki prosto izbirajo med prometom z lesom prek gozdnogospodarske ali katere druge (zadružne ali lesnopredelovalne) organizacije.

Obe možnosti je ob upoštevanju ureditve in potreb tržišča treba presojati tako z vidika lastnikovih interesov, kakor tudi s stališča gozdnogospodarskih organizacij.

Za gozdne lastnike bi bila sprostitev prometa z lesom zaželjena predvsem zaradi težnje po ustvarjanju večjega dohodka pri prodaji lesa, predstavljala pa bi tudi boljše možnosti za večjo gospodarsko in družbeno-politično aktiviranje kmetov v kmetijskih zadrugah, če bi se odločili, da blagovno proizvodnjo iz svojih gozdov usmerijo prek le-teh. Pri tem pa seveda ne smemo prezreti dejstva, da bi tudi prodaja lesa prek zadrug ali katere druge organizacije bila zvezana s stroški, in nastane vprašanja, v kakšnem razmerju bi se ti stroški formirali v primerjavi z ustreznimi režijskimi stroški gozdnih gospodarstev. - Pod predpostavko enake strokovne ravni je vsekakor verjetneje, da to dejavnost lahko ceneje opravlja že uvedena strokovna služba gozdnih gospodarstev, ker bi sicer zanikali znane prednosti integracijskih povezovanj, med katere nedvomno sodi tudi organizacijsko povezovanje gospodarjenja z družbenimi in zasebnimi gozdovi.

Za gospodarske organizacije bi izločitev prometa z lesom pomenila nedopustno ločitev finančne realizacije od vseh nalog, ki bi glede na skrbi za napredek zasebnih gozdov sicer še nadalje ostale. Teh nalog in stroškov pa gozdnim gospodarstvom kot samoupravnim gospodarskim organizacijam v tem primeru ne bi mogel nihče naprtiti brez ustreznega finančnega nadomestila.

Zato bi za kakršno-koli obliko izločitve prometa z lesom iz pristojnosti gozdnih gospodarstev bila potrebna poprejšna podrobna proučitev možnih organizacijskih prijemov za zajemanje biološke amortizacije in ustreznih stroškov gospodarjanja, ki bi jih organizacije, prek katerih bi gozdni lastniki prodajali svoj les, morala odvajati oziroma refundirati gozdnim gospodarstvom.

Vse torej kaže, da bi sprostitev prodaje lesa iz zasebnih gozdov bila odvisna od številnih faktorjev in pogojev, zato bi bila potrebna poprejšna podrobna in vsestranska proučitev tega vprašanja. V nasprotnem primeru bi/nepremišljenim ukrepom lahko ne le zgrešili želeni učinek, temveč tudi sprožili nove probleme, med katerimi zlasti opozarjamo na:

- dvomljive koristi, ki bi jih gozdni lastniki imeli od takšne sprostitev, če upoštevamo, /doseganje večjih odkupnih cen lesa nikakor ne bi smeli dopustiti na račun tistih prispevkov, ki so sedaj uvedeni in namenjeni obnovi in pospeševanju proizvodnje v zasebnih gozdovih;
- izterjava teh prispevkov bi ob izločitvi prometa z lesom iz pristojnosti gozdnih gospodarstev bila izvedljiva le z zahtevnimi administrativnimi posegi, s tem pa bi takšna sprostitev ekonomskih odnosov izgubila svoj pomen, hkrati pa tudi materialno osnovo;
- pod takšno predpostavko sprostitev prometa z lesom za uporabnike lesa ne bi pomenila bistvenih prednosti za nakup lesa pod ugodnejšimi pogoji, hkrati pa bi takšna sprememba pomenila tudi oslabitev sedanjega režima prekrbe z lesom, ker bi gozdna gospodarstva lahko lesnopredelovalni industriji pogodbeno zagotavljala le les iz družbe nih gozdov.

Vse te pr obleme bodo gozdni posestniki morali imeti pred očmi, ko bodo v okviru svojih samoupravnih skupnosti sklepali o takšni ali drugačni ureditvi prometa z lesom. Pri tem bodo prav gotovo upoštevali, da je predvsem od tega odvisna materialna baza njihovega samoupravnega odločanja, kajti če bi se zavzemali za prodajo lesa mimo organizacije, kateri so njihovi gozdovi poverjeni v skupno gospodarjenje, bi na ta način izpadlo iz njihove pristojnosti sklepanje o najpomembnejšem vprašanju delitve in smotrnega usmerjanja prigospodarjenih sredstev.

3. Zaključek

Iz razčlenitve dosedanjih izkušenj skupnega gospodarjenja z zasebnimi gozdovi izhaja:

- da zagotavlja sedanji republiški zakon o gozdovih v splošnem zadovoljiv okvir za smotrno gospodarjenje z zasebnimi gozdovi, tako z vidika optimalnega razvoja gozdnega gospodarstva kot celote, kakor tudi ob upoštevanju interesov zasebnih gozdnih lastnikov;
- da so pomanjkljivosti in ugovori proti sedanji ureditvi gospodarjenja z zasebnimi

gozdovi v pretežni meri prehodnega značaja ali pa jih je ob ohranitvi temeljnih pridobitev iz skupnega gospodarjenja možno odpraviti le z ustrežno dopolnitvijo sedanjega zakona in spremljajočih predpisov,

- da je utrditev sedanje ureditve odvisna od čimprejšnje odprave še preostalih pomanjkljivosti, tako glede organizacijskega, kakor tudi kadrovskega sodelovanja gospodarskih organizacij ali posameznikov s kmečkimi gozdnimi lastniki in urejanja odnosov z njimi v skladu z obojestranskimi interesi,

- in da je utrditev sedanje ureditve zlasti odvisna od vsebinske poglobitve samo-upravnih pravic gozdnih posestnikov, tako da bodo lastniki lahko učinkoviteje vplivali na odpravo še preostalih pomanjkljivosti, hkrati pa z večjim razumevanjem upoštevali koristi, ki jim jih prinaša skupno gospodarjenje.

Ob dopolnitvi sedanjega republiškega zakona pa bi potrebno sedanjo ureditev gospodarjenja z zasebnimi gozdovi dopolnili tudi z nekaterimi spremljajočimi predpisi, ki naj bi med organizacijami odpravili velike razlike v pogojih gospodarjenja, ki ne izhajajo le iz različne lastninske strukture gozdov, temveč tudi iz neenakih prirodnih razmer gozdnih rastišč. S tem pa zahajamo že na področje učinkovitejših sistemskih rešitev za financiranje obnove in reprodukcije gozdov, ki se nanašajo tudi na družbene gozdove in so zadevni strokovni predlogi že v obravnavi.

V Ljubljani, julija 1969

gozdovi v pretežni meri prehodnega značaja ali pa jih je ob ohranitvi temeljnih pridobitev iz skupnega gospodarjenja možno odpraviti le z ustrezno dopolnitvijo sedanjega zakona in spremljajočih predpisov,

- da je utrditev sedanje ureditve odvisna od čimprejšnje odprave še preostalih pomanjkljivosti, tako glede organizacijskega, kakor tudi kadrovskega sodelovanja gospodarskih organizacij ali posameznikov s kmečkimi gozdnimi lastniki in urejanja odnosov z njimi v skladu z obojestranskimi interesi,
- in da je utrditev sedanje ureditve zlasti odvisna od vsebinske poglobitve samoupravnih pravic gozdnih posestnikov, tako da bodo lastniki lahko učinkoviteje vplivali na odpravo še preostalih pomanjkljivosti, hkrati pa z večjim razumevanjem upoštevali koristi, ki jim jih prinaša skupno gospodarjenje.

Ob dopolnitvi sedanjega republiškega zakona pa bi potrebno sedanjo ureditev gospodarjenja z zasebnimi gozdovi dopolnili tudi z nekaterimi spremljajočimi predpisi, ki naj bi med organizacijami odpravili velike razlike v pogojih gospodarjenja, ki ne izhajajo le iz različne lastninske strukture gozdov, temveč tudi iz neenakih prirodnih razmer gozdnih rastišč. S tem pa zahajamo že na področje učinkovitejših sistemskih rešitev za financiranje obnove in reprodukcije gozdov, ki se nanašajo tudi na družbene gozdove in so zadevni strokovni predlogi že v obravnavi.

V Ljubljani, julija 1969.

P R I L O G E

PODATKI ANKETE O GOSPODARJENJU Z ZASEBNIMI GOZDOVI V SR SLOVENIJI

1. Sodelovanje kmetov - lastnikov gozdov pri upravljanju gozdnogospodarske organizacije in njenih delovnih enot PRILOGA I
2. Struktura zasebne gozdne posesti PRILOGA II
3. Preglednica proizvodnje v zasebnih gozdovih SR Slovenije leta 1967 PRILOGA III
4. Finančna realizacija blagovne proizvodnje v zasebnih gozdovih leta 1967 PRILOGA IV
5. Gradnja gozdnih cest PRILOGA V
6. Pregled in razporeditev režijskih stroškov gozdnih gospodarstev po kubičnem metru odkupljenega lesa PRILOGA VI

PRILOGA I

SODELOVANJE KMETOV - LASTNIKOV GOZDOV PRI UPRAVLJANJU GOZDNOGOSPODARKE ORGANIZACIJE IN NJENIH DELOVNIH ENOT (41. čl. Zakona o gozdovih Ur.l.SRS, št.30/65)

Zap. št.	Gospodarska organizacija	Sestava delav. sveta podjetja				Sestava svetov del. enot				Skupaj del. svet podj. in sveti d. e.						
		Štev. član. skup.	v tem:		Štev. član. skup.	iz kolekt. kmetov		Štev. član. skup.	iz kolektiva kmetov							
			%	%		%	%		%	%		%	%			
1.	Bled	33	25	75,8	8	24,2	83	55	66,3	28	33,7	116	80	69,0	36	31,0
2.	Brežice	25	18	72,0	7	28,0	65	50	76,9	15	23,1	90	68	75,6	22	24,4
3.	Celje	25	16	64,0	9	36,0	82	47	57,3	35	42,7	116	72	62,1	44	37,9
4.	Kočevje	38	34	89,5	4	10,5	117	91	77,8	26	22,2	155	125	80,6	30	19,4
5.	Kranj	22	19	86,4	3	13,6	40	21	25,5	19	47,5	62	40	64,5	22	35,5
6.	Ljubljana	25	19	76,0	6	24,0	86	60	69,8	26	30,2	111	79	71,2	32	28,8
7.	Maribor	33	25	75,8	8	24,2	101	83	82,2	18	17,8	134	108	80,6	26	19,4
8.	Nazarje	62	48	77,4	14	22,6	110	46	41,8	64	58,2	172	94	54,7	78	45,3
9.	Novo mesto	35	28	80,0	7	20,0	48	41	85,4	7	14,6	83	69	83,1	14	16,9
10.	Postojna	29	22	75,9	7	24,1	77	64	83,1	13	16,9	106	86	81,1	20	18,9
11.	Slovenj Gradec	39	33	84,6	6	15,4	66	45	68,2	21	31,8	105	78	74,3	27	25,7
12.	Tolmin	26	20	76,9	6	25,1	121	98	81,0	23	19,0	174	118	69,3	29	19,7
13.	Murska Sobota	26	15	57,7	11	42,3	40	40	100,0	-	-	66	55	83,3	11	16,7
14.	Sežana	23	15	65,2	8	34,8	-	-	-	-	-	23	15	65,2	8	34,8
		441	337	76,4	104	23,6	1036	741	71,5	295	28,5	1.486	1.087	73,1	399	26,9

PRILOGA II

STRUKTURA ZASEBNE GOZDNE POSESTI

		V %
A. Skupno število zasebnih gozdnih posestnikov	207.346	100
od tega: - kmetov	144.981	69,9
- nekmetov	62.365	30,1
Skupna površina zasebne gozdne posesti:		
Od tega v posesti:	609.704 ha	100
- kmetov	502.047 ha	82,3
- nekmetov	107.657 ha	17,7

B. Struktura zasebne gozdne posesti po velikosti

Posestne kategorije vseh zasebnih gozdov (kmetje in nekmetje)	Koliko je zasebnih gozdov posestnikov (kmetje in nekmetje)			Koliko površino gozdov posedujejo (kmetje in nekmetje)		
	ha	število	%	ha	%	%
do 0,50	50.938	24,5		20.189	3,3	
od 0,50 do 1,00	39.943	19,3		28.815	4,7	
od 1,00 do 3,00	59.930	28,9		116.030	19,0	
od 3,00 do 5,00	27.587	13,3	86,0	103.521	17,0	44,0
od 5,00 do 10,00	17.625	8,5		135.096	22,2	
od 10,00 do 15,00	6.721	3,2	11,7	89.135	14,6	36,8
od 15,00 do 20,00	1.803	0,9		32.231	5,3	
od 20,00 do 30,00	1.226	0,6		30.559	5,0	
od 30,00 do 50,00	1.390	0,7		41.612	6,8	
nad 50,00	193	0,1	2,3	12.516	2,1	19,2
SKUPAJ:	207.346	100 %		609.704	100 %	

C) ŠTEVILO ZASEBNIH GOZDNIH POSESTNIKOV PO OBMOČJIH

Zap. št.	Go dn. gospodarstvo	Število zaseb. gozd. posestnikov			Površina zasebno gozd. posesti ha		
		v tem			v tem:		
		Skupaj	kmetje	nekmetje	Skupaj	kmetje	nekmetje
1.	Bled	5.464	1.640	3.824	23.114	14.200	8.914
2.	Brežice	17.750	13.491	4.259	50.417	40.494	9.923
3.	Celje	23.093	20.412	2.681	55.582	50.101	5.481
4.	Kočevje	6.100	4.930	1.170	23.986	20.476	3.510
5.	Kranj	10.367	5.272	5.095	44.984	33.584	11.400
6.	Ljubljana	23.311	13.685	9.626	99.406	92.666	6.740
7.	Maribor	31.023	26.091	4.932	59.458	54.849	4.609
8.	Nazarje	3.804	2.292	1.512	27.807	24.675	3.132
9.	Novo mesto	17.564	7.952	9.612	50.599	23.275	27.324
10.	Postojna	9.937	6.460	3.477	29.006	18.850	10.156
11.	Sl. Gradec	3.670	2.871	799	33.707	31.051	2.656
12.	Tolmin	11.300	10.400	900	50.265	48.255	2.010
13.	Murska Sobota	10.585	10.127	458	17.176	16.608	568
14.	Sežana	33.378	19.358	14.020	44.197	32.963	11.234
=====							
SKUPAJ:		207.346	144.981	62.365	609.704	502.047	107.657
=====							

PRILOGA III.

PREGLEDNICA PROIZVODNJE V ZASEBNIH GOZDOVIH
SR SLOVENIJE LETA 1967

		v %
A. Celotna sečnja v zasebnih gozdovih (v neto m ³)	1.373.279	100
Od tega - blagovna proizvodnja	889.605	64,8
- neblagovna proizvodnja	463.160	33,7
- blagovna proizvodnja mimo GG	20.514	1,5

B.

Količinske kategorije	Zasebni gozdni posestniki		Skupna količina po kategorijah	
	Število	%	Neto m ³	%
a) posestniki, ki imajo le neblagovno in nič blagovne proizvodnje m ³	67.450	56,4	-	
b) blagovna proizvodnja:				
do 1	4.158	8,0	3.285	0,3
od 1 do 3	9.101	17,5	19.357	2,2
od 3 do 5	8.526	16,3	32.591	3,6
od 5 do 10	10.336	19,8	73.401	8,2
od 10 do 30	12.491	24,0	224.873	25,1
od 30 do 50	3.582	6,9	133.525	14,9
od 50 do 100	2.657	5,1	173.253	20,1
od 100 do 200	938	1,8	124.629	13,9
od 200 do 300	237	0,4	55.297	6,2
od 300 do 500	96	0,2	35.191	3,9
nad 500	20	0,0	14.203	1,6
SKUPAJ; b)	52.142	100 %	889.605	100 %

- c) število posestnikov, ki so sekali v l. 1967 (a+b) 119.592, to je 58 % od vseh posestnikov
- b) število posestnikov, ki v l. 1967 sploh niso sekali 87.754, to je 42 % od vseh posestnikov
- c) skupno število posestnikov (c + d) 207.346, to je 100 % od vseh posestnikov

C) PROIZVODNJA V ZASEBNIH GOZDOVIH PO OBMOČJIH
V LETU 1967

Zap. štav.	Gozdno gospodarstvo	SEČNJA V NETO m3			Ocena blagovne proizvodnje mimo GG m3
		Skupaj	od blagovna proizvodnja	tega: neblagovna proizvodnja	
1	2	3	4	5	6
1.	Bled	54.813	42.983	11.830	-
2.	Brežice	70.392	25.758	42.634	2.000
3.	Celje	152.800	79.630	65.900	7.270
4.	Kočevje	53.260	35.861	16.811	588
5.	Kranj	103.335	74.248	28.737	350
6.	Ljubljana	201.437	127.609	71.137	2.691
7.	Maribor	188.650	134.040	54.610	-
8.	Nazarje	86.955	77.758	9.197	-
9.	Novo mesto	79.427	39.823	35.670	3.934
10.	Postojna	70.425	49.438	20.987	-
11.	Sl. Gradec	147.517	122.147	24.030	1.340
12.	Tolmin	78.801	44.931	32.890	980
13.	Murska Sobota	42.427	14.633	27.794	-
14.	Sežana	43.040	20.746	20.933	1.361
SKUPAJ:		1,373.279	889.605	463.160	20.514

PRILOGA IV

FINANČNA REALIZACIJA BLAGOVNE PROIZVODNJE V ZASEBNIH GOZDOVIH LETA 1967

Za odkupljen les so kmetje prejeli naslednje zneske (din)				Koliko gozdnih posestnikov			Skupaj	
				Število	%		din	
	do 200	povpr.	100	7.057	13,4		705.700	
od 200	do 300	povpr.	250	5.356	10,2		1,339.000	
od 300	do 500	povpr.	400	7.191	13,7	37,3	2,876.400	4,921.100
od 500	do 1000	povpr.	750	10.390	19,8		7,792.500	
od 1000	do 3000	povpr.	2000	13.945	26,6		27,890.000	
od 3000	do 5000	povpr.	4000	3.816	7,3	53,7	15,264.000	50,946.500
od 5000	do 10000	povpr.	7500	3.082	5,9		23.115.000	
od 10.000	do 20000	povpr.	15000	1.228	2,3		18,420.000	
od 20.000	do 30.000	povpr.	25000	274	0,5		6,850.000	
od 30.000	do 50.000	povpr.	40000	119	0,2		4,760.000	
od 50.000	do 80.000	povpr.	85000	23	0,1		1,495.000	
	nad 80.000	povpr.		7	0,0	9,0	600.000	55,240.000
SKUPAJ:				52.488	100		111,107.600	111,107.600

PRILOGA V

GRADNJA GOZDNIH CEST

A:

Vrsta gozdne prometnice	1 9 6 6						1 9 6 7					
	Skupaj zgraj. km	Stroški skupaj v milj. S din	od tega:				Skupaj zgraj. km	Stroški skupaj v milj. S din	od tega:			
		v družb. gozd. km	Strošek	v zaseb. gozd. km	Strošek			v družb. gozd. km	Strošek	v zaseb. gozd. km	Strošek	
1. Novo zgrajene gozdne ceste:												
a) utrjene	137,8	1.289,5	82,6	802,6	55,2	489,9	104,1	1.047,5	60,4	595,1	43,7	452,4
b) neutrjene	47,8	166,5	16,6	58,2	31,2	108,3	106,3	397,2	41,4	200,6	64,9	196,6
2. Rekonstrukcija gozd. cest												
a) utrjene	141,8	400,3	61,1	201,4	80,7	198,9	110,0	438,4	46,5	237,4	63,5	201,0
b) neutrjene	30,8	72,4	12,1	19,8	18,7	52,6	35,6	89,7	22,6	58,1	13,0	31,6
SKUPAJ:	358,2	1.928,7	172,4	1082,8	185,8	846,7	356,0	1.972,8	170,9	1091,1	185,1	881,7

PRILOGA VI.

PREGLED IN RAZPOREDITEV
 REŽIJSKIH STROŠKOV GOZDNIH GOSPODARSTEV PO KUBIČNEM METRU
 ODKUPLJENEGA LESA (din)

Zap.	Gozdno gospodarstvo	Odkupljeno m ³	Celotna splošna režija	Stroški odkazovanja in prevzema	Stroški za vzdrževanje cest v zaseb. gozdovih	Stroški druge splošne režije v zasebnih gozdovih
1.	Bled	42.983	26,70	13,99	4,78	7,93
2.	Brežice	25.758	44,32	12,00	5,00	27,32
3.	Celje	79.630	45,79	13,82	7,66	24,31
4.	Kočevje	35.861	41,05	7,20	-	-
5.	Kranj	74.248	32,03	7,21	4,95	19,87
6.	Ljubljana	127.609	47,51	8,31	16,39	22,81
7.	Maribor	134.040	38,62	9,94	3,76	24,92
8.	Nazarje	77.758	44,20	-	-	-
9.	Novo mesto	39.823	41,02	14,64	2,75	23,63
10.	Postojna	49.438	31,28	12,89	7,36	11,03
11.	Sl. Gradec	122.147	40,56	6,85	7,71	26,00
12.	Tolmin	44.931	48,72	22,72	1,85	24,15
13.	Murska Sobota	14.633	38,86	12,95	0,45	25,46
14.	Zavod Sežana	20.746	44,97	23,09	0,92	20,96
		889.605	44,26	11,02	7,00	22,24